

O'ZBEKISTON VA XORIY MAMLAKATLARIDA TA'LIM TIZIMINING RIVOJLANISHI VA ZAMONAVIY TA'LIM NATIJALARI

Avvalova Nazokat Tursunmurotovna

Samarqand Davlat Universitetining Denov Tadbirkorlik va

Pedagogika Instituti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

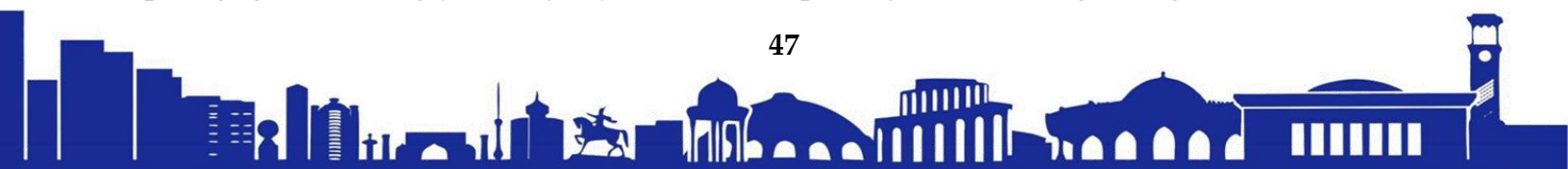
Sirtqi ta'lim shaklining 3-kurs 201-BT-S-2023 guruhi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarda ta'lim tizimining rivojlanish bosqichlari, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining joriy etilishi hamda ularning samaradorligi tahlil qilinadi. Hozirgi davrda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanish va xalqaro tajribalarni o'rganish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada rivojlangan davlatlar ta'lim tizimining asosiy xususiyatlari hamda ularning O'zbekiston ta'lim tizimiga ta'siri yoritiladi. Shuningdek, ta'lim sifatini oshirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va talabalarning kompetensiyalarini rivojlantirish orqali zamonaviy ta'limning ijobiy natijalari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari O'zbekistonda ta'lim tizimini yanada takomillashtirish va xalqaro standartlarga moslashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ta'lim tizimi, zamonaviy ta'lim, ta'lim islohotlari, innovatsion pedagogika, xorij tajribasi, raqamli ta'lim, ta'lim samaradorligi, kompetensiya, pedagogik texnologiyalar, ta'lim modernizatsiyasi.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim omillardan biri hisoblanadi. Jahon miqyosida globallashev jarayonlarining kuchayishi, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi va mehnat bozorining yangi talablarini shakllanishi ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ko'plab davlatlar, jumladan O'zbekiston ham ta'lim sohasini modernizatsiya qilish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish va xalqaro tajribalarni o'rganishga alohida e'tibor

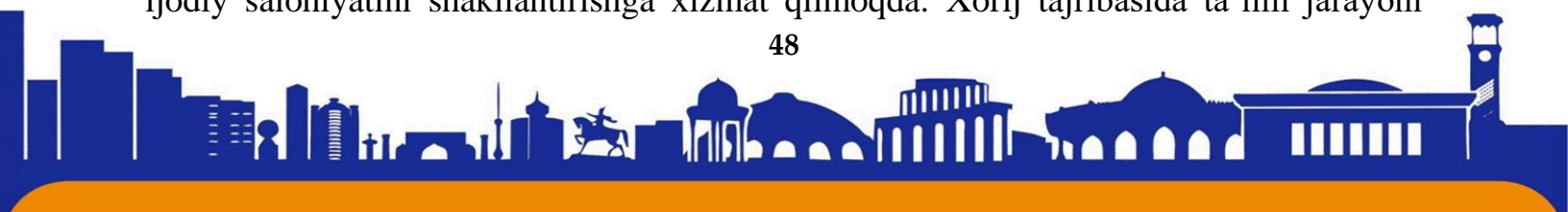
qaratmoqda. Rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalar hamda talaba shaxsiga yo'naltirilgan ta'lim modeli keng qo'llanilmoqda. Bunday tajribalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ularning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. So'nggi yillarda O'zbekistonda ham ta'lim tizimini isloh qilish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, yangi o'quv dasturlarini joriy etish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, xalqaro ta'lim standartlariga mos ta'lim tizimini shakllantirish kabi yo'nalishlar ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Ushbu jarayonlar ta'lim sifatini oshirish, yoshlarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish hamda ularni raqobatbardosh mutaxassislar sifatida tayyorlashga xizmat qilmoqda. Shu jihatdan, O'zbekiston va xorij mamlakatlarida ta'lim tizimining rivojlanish tajribalarini o'rganish hamda zamonaviy ta'lim natijalarini tahlil qilish dolzarb ilmiy masalalardan biri hisoblanadi.

Materiallar va metodlar

Mazkur tadqiqot jarayonida O'zbekiston hamda xorijiy mamlakatlar ta'lim tizimini o'rganishga doir ilmiy manbalar, maqolalar, statistik ma'lumotlar va normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida qiyosiy tahlil, kuzatish, umumlashtirish va tizimli yondashuv metodlaridan foydalanildi. Xorijiy davlatlarning ta'lim tizimi tajribalarini o'rganishda rivojlangan mamlakatlar, xususan Yevropa va Osiyo davlatlarining ta'lim tizimida qo'llanilayotgan zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilindi. Shuningdek, O'zbekistonda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, raqamli ta'lim tizimining joriy etilishi hamda yangi ta'lim standartlarining samaradorligi o'rganildi. Tadqiqot jarayonida ta'lim tizimidagi o'zgarishlar va zamonaviy ta'limning natijalarini aniqlash uchun ilmiy adabiyotlar va mavjud tajribalar asosida tahliliy xulosalar chiqarildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta'lim tizimi zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsion o'qitish metodlari hamda raqamli ta'lim vositalari asosida tashkil etilgan. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish hamda ularning ijodiy salohiyatini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Xorij tajribasida ta'lim jarayoni

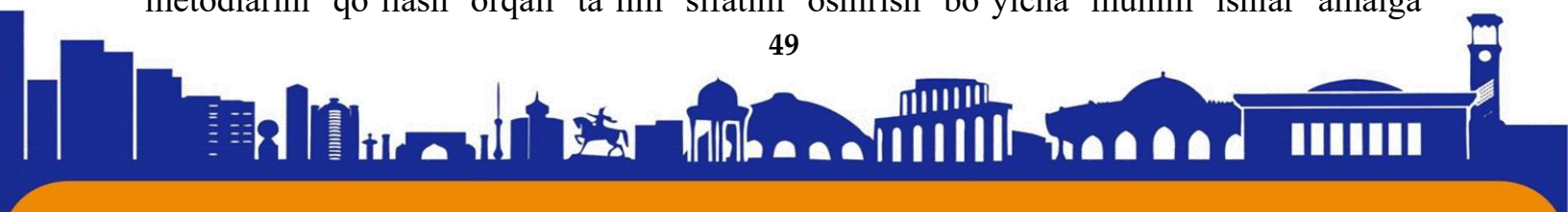
ko‘proq amaliyotga yo‘naltirilgan bo‘lib, o‘quvchilarning bilimni baholashda zamonaviy baholash tizimlari qo‘llaniladi. Bundan tashqari, ta‘lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish o‘quv jarayonining interaktivligini oshirishga yordam bermoqda. O‘zbekistonda ham so‘nggi yillarda ta‘lim tizimini rivojlantirish va modernizatsiya qilish bo‘yicha muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, yangi o‘quv dasturlari ishlab chiqilishi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarning joriy etilishi, oliy ta‘lim muassasalari sonining ortishi hamda xalqaro hamkorlikning rivojlanishi ta‘lim sifatining oshishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Shuningdek, ta‘lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish, masofaviy ta‘lim imkoniyatlarini kengaytirish hamda xalqaro standartlarga mos ta‘lim dasturlarini ishlab chiqish zamonaviy ta‘limning muhim natijalaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Muhokama

Ta‘lim tizimini rivojlantirish har bir davlat uchun strategik ahamiyatga ega bo‘lgan jarayondir. Rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, ta‘lim tizimini samarali tashkil etish uchun innovatsion yondashuvlar, zamonaviy texnologiyalar hamda xalqaro tajribalarni o‘rganish muhim ahamiyat kasb etadi. O‘zbekistonda ta‘lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar ham aynan shu maqsadga qaratilgan bo‘lib, ta‘lim sifatini oshirish, zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qilmoqda. Biroq ta‘lim tizimini yanada rivojlantirish uchun xorijiy tajribalarni chuqur o‘rganish, o‘qitish jarayonida innovatsion metodlardan keng foydalanish hamda ta‘lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash zarur. Shuningdek, o‘qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish, ularni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan ishlashga tayyorlash ham ta‘lim tizimining samaradorligini oshirishda muhim omillardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta‘lim tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, ta‘lim jarayonida innovatsion texnologiyalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish ta‘lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. O‘zbekistonda ham ta‘lim tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro tajribalarni joriy etish hamda zamonaviy o‘qitish metodlarini qo‘llash orqali ta‘lim sifatini oshirish bo‘yicha muhim ishlar amalga

oshirilmoqda. Kelajakda ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish orqali yuqori malakali kadrlar tayyorlash imkoniyati yanada kengayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmonlari.
3. Avliyakov N.X. Pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2019.
4. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2018.
5. Xoliqov A. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent, 2021.
6. UNESCO. Education for Sustainable Development Report. Paris, 2021.
7. OECD. Education at a Glance. Paris, 2020.
8. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. New York, 2016.
9. Hargreaves A. Teaching in the Knowledge Society. London, 2015.
10. World Bank. Education Development Report. Washington, 2022.

